

Το κόστος επιδοτήσεων, συντάξεων και απώλειας εισφορών λόγω εργατικών ατυχημάτων για το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων– Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών (Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ)

Α. Ταργουτζίδης, Θ. Κουκουλάκη, Δ. Πινότση (ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε), Χ. Σκιαδάς, Μ. Παππά (Ι.Κ.Α)

Περίληψη

Λόγω απουσίας ειδικού φορέα ασφάλισης επαγγελματικού κινδύνου, το Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών (Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ) είναι ο φορέας που επωμίζεται το κύριο μέρος του κόστους των εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών. Το κόστος αυτό είναι δύσκολο να υπολογιστεί λόγω της έλλειψης στοιχείων, ιδιαίτερα όσον αφορά στις επαγγελματικές ασθένειες, οι οποίες λόγω της μη αναγνώρισης τους επιβαρύνουν το Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ ως κοινές νόσοι.

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η εκτίμηση του κόστους των εργατικών ατυχημάτων που επιβαρύνει το Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ και αφορά σε επιδοτήσεις, συντάξεις, αλλά και απώλεια εισφορών λόγω αδυναμίας εργασίας των θυμάτων εργατικών ατυχημάτων. Δεν περιλαμβάνεται το σημαντικό μέρος του κόστους που αφορά δαπάνες του Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και αποκατάσταση των θυμάτων, καθώς τα στοιχεία αυτά δεν συλλέγονται από το Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ σε επίπεδο ασφαλισμένου.

Η εκτίμηση του κόστους γίνεται και με τις δύο προσεγγίσεις που εμφανίζονται στη βιβλιογραφία: με την προσέγγιση «επιπολασμού» (“prevalence approach”), η οποία υπολογίζει τις ετήσιες δαπάνες του συστήματος που αφορούν κόστη για όλα τα ατυχήματα που έχουν συμβεί μέχρι το έτος αναφοράς και με την προσέγγιση «επίπτωσης» (“incidence approach”), η οποία υπολογίζει το μελλοντικό κόστος των ατυχημάτων που συμβαίνουν στο έτος αναφοράς.

Το βασικότερο συμπέρασμα είναι ότι το κόστος για το Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ είναι μεγάλο και υπερβαίνει τις εισφορές για τον επαγγελματικό κίνδυνο ακόμη και αν δεν συνυπολογιστεί το κόστος των επαγγελματικών ασθενειών, καθώς και της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και αποκατάστασης των θυμάτων εργατικών ατυχημάτων. Για το λόγο αυτό απαιτείται περισσότερη έρευνα ώστε να εκτιμηθεί το πλήρες κόστος, καθώς και πολιτικές εισφορών που θα καθιστούν το σύστημα ασφάλισης επαγγελματικού κινδύνου βιώσιμο.

1. Εισαγωγή

Αναμφίβολα το κύριο μέρος του κόστους των εργατικών ατυχημάτων βρίσκεται στο ατομικό επίπεδο και αφορά στην απώλεια της ζωής ή της υγείας του θύματος, καθώς και στον ανθρώπινο πόνο και στην επιβάρυνση των οικείων του. Σε κοινωνικό επίπεδο, μεγάλη σημασία έχει και το ηθικό κόστος, καθώς η απώλεια ζωής ή υγείας ενός ανθρώπου κατά τη διάρκεια της εργασίας του για το βιοπορισμό του δεν είναι αποδεκτή.

Αν και δευτερεύον, το οικονομικό κόστος είναι σημαντικό και υπεισέρχεται σε όλα τα επίπεδα ανάλυσης. Στο επίπεδο του θύματος αφορά μειωμένο εισόδημα και δαπάνες περίθαλψης ή/και αποκατάστασης που δεν παρέχονται πλήρως από το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης ή την Πρόνοια και που μπορούν να οδηγήσουν το θύμα και την οικογένεια του στην οικονομική εξαθλίωση ή περιθωριοποίηση. Στο επίπεδο της επιχείρησης περιλαμβάνει κόστη διακοπής ή υποβάθμισης της παραγωγικής διαδικασίας (απουσία από την εργασία, υλικές ζημιές, κλπ.), προστίμων και αποζημιώσεων, πλήγματος της εικόνας της επιχείρησης, κλπ.

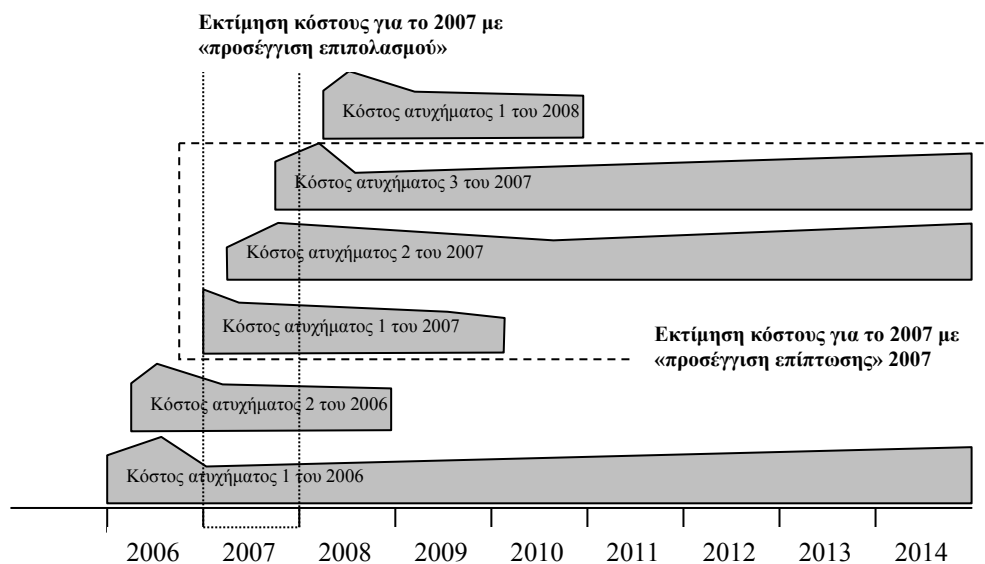
Στο επίπεδο της Πολιτείας το κόστος μπορεί να αφορά στις δομές Πρόνοιας και παροχής υγείας (νοσοκομεία, κέντρα υγείας κλπ.) και στα ασφαλιστικά ταμεία (δαπάνες περίθαλψης/αποζημίωσης, επιδοτήσεις και αποζημιώσεις, απώλεια εισφορών, κλπ.), αλλά και εμμέσως στο Κράτος (απώλεια φόρων μελλοντικών εισοδημάτων, επιδόματα ανεργίας μη αποκατεστημένων θυμάτων, κλπ.)

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η εκτίμηση του κόστους για συντάξεις, επιδοτήσεις και από απώλεια εισφορών λόγω εργατικών ατυχημάτων για το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων– Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών (Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ). Αφορά μόνο στους εργαζομένους που είναι ασφαλισμένοι στο φορέα αυτό και μόνο σε κόστη που επιβαρύνουν το φορέα αυτό, οπότε δεν μπορεί να θεωρηθεί ως εκτίμηση του κόστους των εργατικών ατυχημάτων. Επίσης, δεν περιλαμβάνει εκτίμηση του κόστους περίθαλψης και αποκατάστασης θυμάτων, καθώς δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μία τέτοια εκτίμηση.

2. Μεθοδολογία

Για την απόκτηση πληρέστερης εικόνας η εκτίμηση του κόστους έγινε και με τις δύο μεθόδους που αναφέρονται στη βιβλιογραφία (Van Doorslaer & Bouter 1990, Freeman et al. 2001, Meerding et al. 2006), δηλαδή τόσο σε επίπεδο «επιπολασμού» (prevalence) όσο και σε επίπεδο «επίπτωσης» (incidence). Στην εκτίμηση «επιπολασμού» υπολογίζεται το κόστος που καταβάλλεται κατά το έτος αναφοράς για όλες τις «ενεργές περιπτώσεις», δηλαδή για όλα τα ατυχήματα ανεξαρτήτως του χρόνου όπου αυτά προέκυψαν. Αντίθετα, στην προσέγγιση «επίπτωσης» υπολογίζεται το κόστος για όλα τα μελλοντικά έτη που οφείλεται στα ατυχήματα που συμβαίνουν στο έτος αναφοράς.

Έτσι, ενώ το κόστος ενός ατυχήματος εξελίσσεται σε πολλά επόμενα έτη (π.χ. συντάξεις), η προσέγγιση «επίπτωσης» συμπεριλαμβάνει όλο αυτό το κόστος αλλά μόνο για τα ατυχήματα που προέκυψαν στο έτος αναφοράς, ενώ η προσέγγιση «επιπολασμού» συμπεριλαμβάνει μόνο το κόστος που προκύπτει στο έτος αναφοράς, αλλά για όλα τα ατυχήματα που έχουν προκύψει τα προηγούμενα χρόνια όπως φαίνεται και στο σχήμα που ακολουθεί

Σχήμα 1. Απεικόνιση προσεγγίσεων εκτίμησης κόστους

Σε ένα ώριμο ασφαλιστικό σύστημα χωρίς μεγάλες αλλαγές διαχρονικά, οι δύο εκτιμήσεις θα πρέπει να συμπίπτουν. Αυτό, όμως, δεν συμβαίνει στα περισσότερα συστήματα, είτε λόγω αλλαγών που γίνονται στο πλαίσιο μεταρρυθμίσεων τους, είτε λόγω δημογραφικών αλλαγών, είτε λόγω αλλαγών στο χώρο εργασίας (ανάπτυξη

τριτογενούς τομέα, ενίσχυση νομοθεσίας ασφάλειας και υγείας, βελτίωση τεχνολογίας, κλπ.)

Η επιλογή της προσέγγισης της εκτίμησης επηρεάζει και την πλευρά των εισφορών: εάν η εισφορά επαγγελματικού κινδύνου που καταβάλλεται από τις επιχειρήσεις αφορά στην αποζημίωση του κόστους των ατυχημάτων που θα προκληθούν κατά το έτος της εισφοράς ή στην αποζημίωση του κόστους των ατυχημάτων που έχουν προκληθεί μέχρι το έτος της εισφοράς. Στην τελευταία περίπτωση αδικείται η νέα επιχείρηση που αποζημιώνει ατυχήματα παλαιότερων (και πιθανώς μη υφιστάμενων πια) επιχειρήσεων που συνέβησαν πριν καν αυτή ιδρυθεί. Επίσης, ένα αυτοτελές σύστημα κινήτρων μεταβλητού ασφάλιστρου, απαιτεί μία προσέγγιση «εκτίμησης επίπτωσης», αφού, όμως, πρώτα βρεθεί τρόπος να επιμεριστεί το κόστος των ετών πριν τη δημιουργία του συστήματος αυτού.

Για να γίνει η εκτίμηση και με τις δύο προσεγγίσεις, χρησιμοποιήθηκαν τόσο τα δεδομένα των συνολικών τρεχουσών συντάξεων για ένα έτος αναφοράς (2007), όσο και τα δεδομένα των συντάξεων που απονεμήθηκαν στο ίδιο έτος αναφοράς (2007). Οι τελευταίες μπορεί να αφορούν ατυχήματα που δεν προέκυψαν στο ίδιο έτος (αλλά απονεμήθηκαν σε αυτό) ή να μην περιλαμβάνει συντάξεις για ατυχήματα που συνέβησαν στο ίδιο έτος (αλλά δεν απονεμήθηκαν σε αυτό). Μία πρώτη παραδοχή είναι ότι δεν υπάρχουν μεγάλες αλλαγές μεταξύ δύο διαδοχικών ετών, οπότε μπορεί να θεωρηθεί ότι ο συνολικός αριθμός των «συντάξιμων» ατυχημάτων που συμβαίνουν σε ένα έτος ισοδυναμεί με το πλήθος των συντάξεων που απονέμονται στο ίδιο έτος για ατυχήματα.

Το κόστος για το I.K.A – E.T.A.M εκτιμάται ως η διαφορά μεταξύ των δαπανών (και απολεσθέντων οφελών) μετά το ατύχημα και των αντίστοιχων αν δεν είχε συμβεί το ατύχημα, περιλαμβάνεται δηλαδή και το ευκαιριακό κόστος. Έτσι, διακρίνονται οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Περίπτωση 1: Θάνατος ή μόνιμη αναπηρία θύματος.

Οι περιπτώσεις αυτές οδηγούν σε πρόωρη σύνταξη και εξετάζονται μαζί γιατί δεν διαφέρουν όσον αφορά στο κόστος τους για το I.K.A – E.T.A.M.

Για την προσέγγιση «επιπολασμού» απλά αθροίζονται οι δαπάνες των συντάξεων, στις οποίες ο δικαιούχος δεν έχει συμπληρώσει το μέσο όρο ηλικίας συνταξιοδότησης (61^ο έτος για άνδρες και 59^ο για γυναίκες) και τις 4.500 ημέρες ασφάλισης, αφού στην περίπτωση αυτή, η σύνταξη θεωρείται ότι οφείλεται αποκλειστικά στο ατύχημα

(αλλιώς δεν θα υπήρχε σύνταξη). Στις υπόλοιπες συντάξεις (άνω του μέσου όρου ηλικίας συνταξιοδότησης και με συμπληρωμένες 4.500 ημέρες) υπολογίζεται η διαφορά της σύνταξης εργατικού ατυχήματος (πραγματική τιμή από τα διαθέσιμα στοιχεία) με την κανονική σύνταξη (υπολογισμένη τιμή με βάση τα στοιχεία) που θα έπαιρνε το θύμα.

Σημειώνεται ότι η κανονική σύνταξη υπολογίζεται με βάση τον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 1. Υπολογισμός σύνταξης

Κλάση	Πραγματικό ημερομίσθιο		Τεκμαρτό ημερομίσθιο	Ποσοστό κλάσης	Ποσοστό προσαύξησης	
	Από	έως			3300-7799	7800+
1	0,00	11,18	10,52	70,00%	1,00%	1,50%
2	11,19	13,30	12,66	60,00%	1,00%	1,50%
3	13,31	15,83	15,22	55,00%	1,00%	1,80%
4	15,84	18,60	17,49	50,00%	1,00%	1,90%
5	18,61	21,27	20,21	46,00%	1,00%	2,10%
6	21,28	24,02	22,95	43,00%	1,00%	2,20%
7	24,03	26,58	25,48	40,00%	1,00%	2,30%
8	26,59	28,91	27,97	38,00%	1,00%	2,30%
9	28,92	31,61	30,57	36,00%	1,00%	2,30%
10	31,62	33,91	33,02	34,00%	1,00%	2,30%
11	33,92	37,27	35,34	32,00%	1,00%	2,30%
12	37,28	40,40	38,50	30,00%	1,00%	2,50%
13	40,41	43,95	41,94	30,00%	1,00%	2,50%
14	43,96	47,37	45,51	30,00%	1,00%	2,50%
15	47,38	50,60	48,65	30,00%	1,00%	2,50%
16	50,61	53,83	51,97	30,00%	1,00%	2,50%
17	53,84	56,86	55,05	30,00%	1,00%	2,50%
18	56,87	59,99	58,16	30,00%	1,00%	2,50%
19	60,00	63,24	61,32	30,00%	1,00%	2,50%
20	63,25	66,14	64,28	30,00%	1,00%	2,50%
21	66,15	68,95	67,24	30,00%	1,00%	2,50%
22	68,96	72,04	70,06	30,00%	1,00%	2,50%
23	72,05	75,44	73,36	30,00%	1,00%	2,50%
24	75,45	78,92	76,85	30,00%	1,00%	2,50%
25	78,93	82,35	80,28	30,00%	1,00%	2,50%
26	82,36	85,77	83,70	30,00%	1,00%	2,50%
27	85,78	89,06	87,13	30,00%	1,00%	2,50%
28	89,07	92,60	90,37	30,00%	1,00%	2,50%

Αναλόγως του πραγματικού ημερομίσθιου (όρια 2^{ης} και 3^{ης} στήλης) καθορίζεται η ασφαλιστική κλάση (1^η στήλη), στην οποία αντιστοιχεί το τεκμαρτό ημερομίσθιο (4^η στήλη). Η βασική σύνταξη υπολογίζεται με το ποσοστό της κλάσης (5^η στήλη) επί 25 επί το τεκμαρτό ημερομίσθιο συν 25 επί το τεκμαρτό ημερομίσθιο επί το συντελεστή

προσαύξησης, ο οποίος υπολογίζεται (για ασφαλισμένους προ της 1.1.1993) ως 0 για τις πρώτες 3.300 ημέρες ασφάλισης, 1% (6^η στήλη) για κάθε 300 ημέρες ασφάλισης από 3.300 έως 7.799 ημέρες και το ποσοστό προσαύξησης της κλάσης (7^η στήλη) για κάθε 300 ημέρες μετά την 7.800^η.

Η διαφορά της καταβαλλόμενης σύνταξης εργατικού ατυχήματος από την κανονική σύνταξη (όπου έχει θεμελιωθεί δικαίωμα κανονικής σύνταξης) ή το σύνολο της καταβαλλόμενης σύνταξης εργατικού ατυχήματος (στις υπόλοιπες περιπτώσεις, αποτελεί το κόστος συντάξεων. Σημειώνεται ότι η σύνταξη εργατικού ατυχήματος ισοδυναμεί κατ' ελάχιστο με το 60% του τεκμαρτού ημερομισθίου της κλάσης του εργαζόμενου επί 25, ενώ δεν μπορεί να υπερβαίνει το τεκμαρτό ημερομίσθιο της 10^{ης} κλάσης επί 25. Η σύνταξη του εργατικού ατυχήματος είναι, λοιπόν, μεγαλύτερη από την κανονική για εργαζόμενους κάτω από ένα όριο ημερών ασφάλισης, το οποίο στη γενική περίπτωση (χωρίς επιπλέον προσαυξήσεις ή επιδόματα) είναι περίπου 9.600 ημέρες (32 έτη συνεχούς ασφάλισης).

Σημειώνεται επίσης ότι στις συντάξεις αυτές προστίθενται επιπλέον επιδόματα (προστατευόμενα μέλη, κλπ.) τα οποία δεν μπορούν να εντοπιστούν στα διαθέσιμα δεδομένα λόγω έλλειψης στοιχείων, αλλά δεν αλλάζουν σημαντικά τους υπολογισμούς, αφού υπεισέρχονται (ελαφρώς διαφοροποιημένα) και στις δύο περιπτώσεις σύνταξης (κανονική και εργατικού ατυχήματος).

Ο υπολογισμός της απώλειας εισφορών γίνεται με βάση το μέσο έτος ηλικίας συνταξιοδότησης (61^ο ή 59^ο) και το χρόνο συμπλήρωσης 4.500 ημερών ασφάλισης (το μέγιστο από τα δύο). Εάν αυτά έχουν αμφότερα συμπληρωθεί, τότε θεωρείται ότι δεν υπάρχει απώλεια εισφορών (το θύμα θα είχε συνταξιοδοτηθεί ούτως ή άλλως), ενώ αν ένα εκ των δύο δεν έχει συμπληρωθεί, η ετήσια απώλεια εισφορών εκτιμάται στο 21,3% (ποσοστό εισφορών) του 300πλάσιου (ετήσιες ημέρες ασφάλισης) του τεκμαρτού ημερομισθίου της ασφαλιστικής κλάσης του θύματος. Σημειώνεται ότι σε περιπτώσεις σύνταξης θανάτου όπου δεν αναγράφεται η ηλικία του θύματος, χρησιμοποιείται ως ελάχιστο το πλησιέστερο πολλαπλάσιο του 300 προς το μέσο όρο ημερών ασφάλισης μέχρι τη συνταξιοδότηση (7.800 ημέρες ασφάλισης για τους άνδρες και 6.300 για τις γυναίκες).

Για την προσέγγιση «επίπτωσης», η μεθοδολογία του υπολογισμού συντάξεων και απώλειας εισφορών είναι διαφορετική. Αρχικά αφαιρείται η ηλικία του θύματος από το μέσο έτος ηλικίας συνταξιοδότησης (με συμπληρωμένες 4.500 ημέρες ασφάλισης), οπότε θα έβγαινε κανονικά στη σύνταξη αν δεν πάθαινε το ατύχημα, ώστε να

προκύψουν τα έτη κατά τα οποία ο εργαζόμενος θα συνταξιοδοτείται ενώ κανονικά θα εργαζόταν.

Για τα χρόνια αυτά υπολογίζεται ότι μέχρι τη συνταξιοδότηση του εργαζόμενου θα υπάρξει ωρίμανση στο ημερομίσθιο του κατά 3% ετησίως. Έτσι, υπολογίζεται η απώλεια εισφορών επί του τεκμαρτού ημερομισθίου της κλάσης του ασφαλισμένου με την ωρίμανση αυτή (300 ημέρες επί 21,3% επί το άθροισμα των μελλοντικών τεκμαρτών ημερομισθίων). Επίσης, με βάση τα έτη αυτά, υπολογίζεται το σύνολο των συντάξεων εργατικού ατυχήματος που θα λάβει ο εργαζόμενος μέχρι το έτος όπου θα συνταξιοδοτούταν κανονικά, ήτοι σύνολο σύνταξης + Ε.Κ.Α.Σ επί τον αριθμό των ετών.

Για τα έτη μετά τη σύνταξη θα πρέπει να υπολογιστεί η διαφορά μεταξύ της κανονικής σύνταξης και της σύνταξης εργατικού ατυχήματος. Στην περίπτωση αυτή, η διαφορά είναι σε πολλές περιπτώσεις αρνητική, καθώς εάν ο εργαζόμενος είναι νέος σε ηλικία και συνταξιοδοτούταν με κανονική σύνταξη στο μέλλον, αυτή θα ήταν μεγαλύτερη της σύνταξης εργατικού ατυχήματος. Βέβαια, πρέπει να αφαιρεθεί η περίπτωση κατά την οποία το θύμα κατά το χρόνο του ατυχήματος έχει ήδη θεμελιώσει δικαίωμα σύνταξης μεγαλύτερο από το ποσό της σύνταξης εργατικού ατυχήματος, οπότε και θα προτιμήσει την κανονική σύνταξη, άρα δεν επιβαρύνεται το Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ από το εργατικό ατύχημα.

Γενικά εκτιμάται ότι ο εργαζόμενος θα συνεχίσει να εργάζεται με πλήρη ασφάλιση μέχρι να συμπληρώσει το μέσο έτος ηλικίας συνταξιοδότησης (με συμπληρωμένες 4.500 ημέρες ασφάλισης), είτε 4.500 ημέρες ασφάλισης (αν η ηλικία του είναι ήδη άνω του μέσου έτους ηλικίας συνταξιοδότησης) και υπολογίζεται η σύνταξη του με βάση τον Πίνακα 1, η οποία αφαιρείται από τη σύνταξη εργατικού ατυχήματος (πραγματική από τα στοιχεία) και προκύπτει η ετήσια διαφορά (θετική ή αρνητική) η οποία θα πρέπει να πολλαπλασιαστεί επί τα έτη διάρκειας της σύνταξης.

Για τον υπολογισμό της διάρκειας της σύνταξης χρησιμοποιείται ως βάση το προσδόκιμο ζωής των 78 ετών. Επειδή, όμως, η σύνταξη συνεχίζει συχνά να παρέχεται σε άλλα προστατευόμενα μέλη, υπολογίζεται ο μέσος όρος της διαφοράς ηλικίας του θύματος από τον επόμενο δικαιούχο από τις συντάξεις θανάτου του 2007, ήτοι 4,08 έτη, τα οποία και προστίθενται στο υπόλοιπο της ηλικίας του θύματος από το προσδόκιμο ζωής. Δηλαδή θεωρείται ότι η σύνταξη θα συνεχίσει να χορηγείται και 4,08 έτη μετά το προσδόκιμο ζωής του εργαζόμενου. Η παραδοχή αυτή είναι η πλέον αβέβαια, αλλά το αποτέλεσμα είναι ελάχιστα ευαίσθητο ως προς αυτήν.

Και στις δύο προσεγγίσεις, στη σύνταξη συμπεριλαμβάνονται το επίδομα παραπληγίας και το επίδομα απόλυτης αναπηρίας, καθώς και το Ε.Κ.Α.Σ. με βάση τον ακόλουθο Πίνακα.

Πίνακας 2. Υπολογισμός Ε.Κ.Α.Σ.

Όρια εισοδήματος από συντάξεις έτους 2006	Ε.Κ.Α.Σ.
Εισόδημα μέχρι 7.058,41€	230,00 €
Εισόδημα από 7.058,42€ μέχρι 7.335,25€	172,50 €
Εισόδημα από 7.335,26€ μέχρι 7.519,74€	115,00 €
Εισόδημα από 7.519,75€ μέχρι 7.750,42€	57,50 €

Σημειώνεται ότι σε περιπτώσεις που ο ασφαλισμένος δεν λαμβάνει το Ε.Κ.Α.Σ. παρότι δικαιολογείται από το ύψος της σύνταξης του (προφανώς λόγω άλλων εισοδημάτων) δεν υπολογίζεται το Ε.Κ.Α.Σ. σε κανένα σενάριο.

Βέβαια, και στις δύο περιπτώσεις θα πρέπει να υπάρξει προσαρμογή για την περίπτωση που ο εργαζόμενος θα ήταν ικανός προς εργασία στο μέλλον, αλλά θα έμενε άνεργος, οπότε δεν θα πλήρωνε εισφορές. Για το λόγο αυτό οι εισφορές μειώνονται κατά 9%, που εκτιμάται ως η πιθανότητα μη εργασίας (ποσοστό ανεργίας). Λόγω του σχετικά μικρού αριθμού των εργαζομένων αυτών, θεωρείται ότι δεν επηρεάζουν το ποσοστό ανεργίας.

Το άθροισμα των συντάξεων εργατικού ατυχήματος μέχρι το έτος συνταξιοδότησης και το αλγεβρικό άθροισμα της διαφοράς συντάξεων (εργατικού ατυχήματος και κανονικής) μετά το έτος αυτό, αποτελούν το κόστος συντάξεων.

Περίπτωση 2: Προσωρινή αναπηρία θύματος

Η αναπηρία αυτή σχεδόν πάντοτε ολοκληρώνεται εντός ενός έτους. Έτσι, και στις δύο προσεγγίσεις («επιπολασμού» και «επίπτωσης»), το σχετικό κόστος είναι το ίδιο και αφορά στις καταβαλλόμενες επιδοτήσεις, καθώς και στην απώλεια εισφορών κατά τις ημέρες επιδότησης. Το κόστος για τις επιδοτήσεις υπολογίζεται απλά αθροίζοντας τη συνολική δαπάνη επιδότησης ανά περίπτωση.

Για την απώλεια εισφορών θα πρέπει να εκτιμηθεί το ύψος των αποδοχών (ή αλλιώς η ασφαλιστική κλάση του θύματος) επί του οποίου επιβάλλονται εισφορές 21,3%. Σημειώνεται ότι η επιδότηση απουσίας εργαζόμενου λόγω εργατικού ατυχήματος γίνεται με βάση τον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 3. Επιδότηση απουσίας εργατικού ατυχήματος

Κλάση	Τεκμαρτό ημερ/σθιο	Ημερήσια αποζημίωση για περισσότερες από 15 ημέρες απουσίας						Ημερήσια αποζημίωση για λιγότερες από 15 ημέρες απουσίας					
		Χωρίς OB	Νοσ/νων	1 Μέλος	2 Μέλη	3 Μέλη	4 Μέλη	Χωρίς OB	Νοσ/νων	1 Μέλος	2 Μέλη	3 Μέλη	4 Μέλη
1	10,52	5,26	1,75	5,79	6,31	6,84	7,36	2,63	0,88	2,89	3,16	3,42	3,68
2	12,66	6,33	2,11	6,96	7,6	8,23	8,86	3,17	1,06	3,49	3,8	4,12	4,44
3	15,22	7,61	2,54	8,37	9,13	9,89	10,65	3,81	1,27	4,19	4,57	4,95	5,33
4	17,49	8,75	2,92	9,63	10,5	11,38	12,25	4,37	1,46	4,81	5,24	5,68	6,12
5	20,21	10,11	3,37	11,12	12,13	13,14	14,15	5,05	1,68	5,56	6,06	6,57	7,07
6	22,95	11,48	3,83	12,63	13,78	14,92	16,07	5,74	1,91	6,31	6,89	7,46	8,04
7	25,48	12,74	4,25	14,01	15,29	16,56	17,84	6,37	2,12	7,01	7,64	8,28	8,92
8	27,97	13,99	4,66	15,39	16,79	18,19	19,59	6,99	2,33	7,69	8,39	9,09	9,79
9	30,57	15,29	5,1	16,82	18,35	19,88	21,41	7,64	2,55	8,4	9,17	9,93	110,7
10	33,02	16,51	5,5	18,16	19,81	21,46	23,11	8,26	2,75	9,09	9,91	10,74	11,56
11	35,34	17,67	5,89	19,44	21,2	22,97	24,74	8,84	2,95	9,72	10,61	11,49	12,38
12	38,5	19,25	6,42	21,18	23,1	25,03	26,95	9,63	3,21	10,59	11,56	12,52	13,48
13	41,94	20,97	6,99	23,07	25,16	27,26	27,97	10,49	3,5	11,54	12,59	13,64	14,69
14	45,51	22,76	7,59	25,04	27,31	27,97	27,97	11,38	3,79	12,52	13,66	14,79	15,22
15	48,65	24,33	8,11	26,76	27,97	27,97	27,97	12,16	4,05	13,38	14,59	15,22	15,22
16	51,97	25,99	8,66	27,97	27,97	27,97	27,97	12,99	4,33	14,29	15,22	15,22	15,22
17	55,05	27,53	9,18	27,97	27,97	27,97	27,97	13,76	4,59	15,14	15,22	15,22	15,22
18	58,16	27,97	9,32	27,97	27,97	27,97	27,97	14,54	4,85	15,22	15,22	15,22	15,22
19	61,32	27,97	9,32	27,97	27,97	27,97	27,97	15,22	5,07	15,22	15,22	15,22	15,22
20	64,28	27,97	9,32	27,97	27,97	27,97	27,97	15,22	5,07	15,22	15,22	15,22	15,22
21	67,24	27,97	9,32	27,97	27,97	27,97	27,97	15,22	5,07	15,22	15,22	15,22	15,22
22	70,06	27,97	9,32	27,97	27,97	27,97	27,97	15,22	5,07	15,22	15,22	15,22	15,22
23	73,36	27,97	9,32	27,97	27,97	27,97	27,97	15,22	5,07	15,22	15,22	15,22	15,22
24	76,85	27,97	9,32	27,97	27,97	27,97	27,97	15,22	5,07	15,22	15,22	15,22	15,22
25	80,28	27,97	9,32	27,97	27,97	27,97	27,97	15,22	5,07	15,22	15,22	15,22	15,22
26	83,7	27,97	9,32	27,97	27,97	27,97	27,97	15,22	5,07	15,22	15,22	15,22	15,22
27	87,13	27,97	9,32	27,97	27,97	27,97	27,97	15,22	5,07	15,22	15,22	15,22	15,22
28	90,37	27,97	9,32	27,97	27,97	27,97	27,97	15,22	5,07	15,22	15,22	15,22	15,22
Ποσοστό		50%	16,66%	55%	60%	65%	70%	25%	8,3%	27,5%	30%	32,5%	35%

Για κάθε ασφαλιστική κλάση (η οποία μπορεί να εκτιμηθεί μέσω του Πίνακα 1 από τα όρια μέσα στα οποία βρίσκεται το ημερομίσθιο) υπάρχει επιδότηση που αντιστοιχεί σε ένα ποσοστό του τεκμαρτού ημερομισθίου (τελευταία γραμμή), το οποίο προσαυξάνεται αναλόγως των μελών της οικογένειας και μπορεί να φτάσει μέχρι ένα μέγιστο ποσό. Η ημερήσια επιδότηση απουσίας των πρώτων 15 ημερών είναι σε κάθε περίπτωση η μισή από ότι των υπόλοιπων.

Έτσι, μπορεί να υπολογιστεί το ημερομίσθιο του επιδοτούμενου ανάγοντας όλες τις ημέρες απουσίας σε ισοδύναμα πρώτων 15 ημερών (δηλαδή πολλαπλασιάζοντας τις υπόλοιπες πέραν των 15 ημερών επιδότησης επί 2 και προσθέτοντας τις στις πρώτες 15 σε κάθε περίπτωση).

Διαιρώντας τη συνολική επιδότηση με το ισοδύναμο ημερών ανά ατύχημα υπολογίζεται μία εκτίμηση του τεκμαρτού ημερομισθίου, η οποία βέβαια διαφέρει από περίπτωση σε περίπτωση αναλόγως των μελών της οικογένειας του θύματος. Για το λόγο αυτό δεν αντιστοιχείται σε συγκεκριμένη ασφαλιστική κλάση, αλλά μένει ως εκτίμηση τεκμαρτού ημερομισθίου. Με βάση τον Πίνακα 3, εκτιμάται ως μέσο ποσοστό το 30% (ένα μέλος οικογένειας και κάτω της 18^{ης} κλάσης), με το οποίο διαιρείται ο λόγος της συνολικής αποζημίωσης ανά ισοδύναμο ημερών (προ των 15 πρώτων).

Το τεκμαρτό αυτό ημερομίσθιο πολλαπλασιάζεται επί τις πραγματικές ημέρες επιδότησης και επί το ποσοστό των εισφορών (21,3% επί του ημερομισθίου). Θεωρείται ότι λόγω του σύντομου χρόνου απουσίας, τα θύματα επιστρέφουν στην εργασία τους κι έτσι δεν υπάρχει μείωση λόγω πιθανότητας ανεργίας.

3. Αποτελέσματα

3.1 Περίπτωση 1: Προσέγγιση «επιπολασμού»

Στην προσέγγιση «επιπολασμού» το συνολικό κόστος των 13.795 συντάξεων εργατικού ατυχήματος που καταβάλλονται σήμερα είναι 106.417.220,98 €, από το οποίο, όμως, μόνο 12.369.770,14 € (1.471 συντάξεις) αφορά θύματα που είχαν θεμελιώσει δικαίωμα σύνταξης. Ακόμη και στις περιπτώσεις αυτές, το Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ επιβαρύνεται ετήσιο κόστος 2.136.370,94 € λόγω της διαφοράς του ύψους της σύνταξης εργατικού ατυχήματος από αυτήν που θα λάμβαναν οι δικαιούχοι.

Για τις υπόλοιπες 12.324 συντάξεις λαμβάνεται σύνταξη η οποία αποτελεί πλήρως επιβάρυνση του Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ (αν δεν είχε συμβεί το ατύχημα δεν θα υπήρχε καθόλου σύνταξη). Το κόστος των συντάξεων αυτών ανέρχεται σε 94.047.450,84 €. Επιπλέον, στις περιπτώσεις αυτές ο ασφαλισμένος θα ήταν σε εργάσιμη ηλικία, οπότε (αν δεν ήταν άνεργος) θα εργαζόταν και θα κατέβαλλε εισφορές 21,3% επί του ημερομισθίου του, οι οποίες έτσι εκτιμώνται σε 24.764.779,31 € ετησίως (με πιθανότητα ανεργίας 9%).

Το κόστος επιδοτήσεων παροδικής αναπηρίας ανέρχεται σε 12.338.448,29 € και αντιστοιχεί σε 606.497 ημέρες επιδότησης, οι οποίες επίσης αντιστοιχούν σε απώλεια εισφορών 4.918.655,37 €. Έτσι, το συνολικό κόστος με την προσέγγιση «επιπολασμού» εκτιμάται σε 137.763.025,76 €.

Πίνακας 4. Εκτίμηση κόστους με την προσέγγιση «επιπολασμού»

Μόνιμη αναπηρία - θάνατος	
Συντάξεις	96.183.821,78
Χαμένες εισφορές	24.764.779,31
Σύνολο	120.948.601,09
Παροδική αναπηρία	
Επιδοτήσεις	12.338.448,29
Χαμένες εισφορές	4.475.976,39
Σύνολο	16.814.424,68
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	
Συντάξεις - επιδοτήσεις	108.522.270,07
Χαμένες εισφορές	29.240.755,69
Ολικό	137.763.025,76

Με άλλα λόγια, αν υπήρχε ασφαλιστικό ταμείο για τον επαγγελματικό κίνδυνο ανεξάρτητο από το Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ και εξασφάλιζε τις επιδοτήσεις προσωρινής απουσίας, την πληρωμή των συντάξεων που αποδίδονται πλήρως στο εργατικό ατύχημα μέχρι την ηλικία κανονικής συνταξιοδότησης και στη συνέχεια τη διαφορά μεταξύ κανονικής σύνταξης και σύνταξης εργατικού ατυχήματος, καθώς και τις εισφορές κατά τη διάρκεια απουσίας, οι συνολικές ετήσιες δαπάνες του θα ανερχόντουσαν στο ποσό αυτό, το οποίο βέβαια θα ήταν πολύ μεγαλύτερο αν αναλάμβανε και το κόστος περίθαλψης ή και αποκατάστασης, καθώς και τα κόστη που σχετίζονται με επαγγελματικές ασθένειες.

3.2 Περίπτωση 2: Προσέγγιση «επίπτωσης»

Στην προσέγγιση «επίπτωσης» παρατηρείται ότι απονέμονται 296 συντάξεις ετησίως (2007) με συνολικό κόστος 2.329.707 €, από τις οποίες οι 71 είναι αναπηρίας, 3 γήρατος και οι υπόλοιπες 222 συντάξεις θανάτου, εκ των οποίων οι 95 είναι από θανατηφόρο ατύχημα και οι 127 συντάξεις αναπηρίας που μετά το θάνατο περνούν σε άλλο δικαιούχο (προστατευόμενο μέλος).

Από τις συντάξεις αυτές, στις 76 περιπτώσεις έχει θεμελιωθεί δικαίωμα σύνταξης, οπότε η επιπλέον σύνταξη λόγω εργατικού ατυχήματος ανέρχεται σε 151.255 € ετησίως. Στις υπόλοιπες 220 περιπτώσεις η σύνταξη αποτελεί πλήρη επιβάρυνση του Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ με συνολικό κόστος 2.178.452,21 €. Στις περιπτώσεις αυτές υπάρχει απώλεια εισφορών που ανέρχεται συνολικά σε 11.009.495,89 € για τα υπόλοιπα δυνητικά έτη εργασίας των θυμάτων (με πιθανότητα ανεργίας 9%).

Συνολικά, το κόστος των μελλοντικών συντάξεων (κόστος σύνταξης μέχρι το έτος θεμελίωσης δικαιώματος συν η διαφορά από την κανονική σύνταξη για το υπόλοιπο προσδόκιμο διάρκειας της σύνταξης) εκτιμάται σε 36.991.399,53 €.

Το κόστος των επιδοτήσεων ισούται με αυτό της προηγούμενης προσέγγισης. Έτσι, η συνολική εκτίμηση κόστους ανέρχεται σε 64.691.194,95 €.

Πίνακας 5. Εκτίμηση κόστους με την προσέγγιση «επίπτωσης»

Μόνιμη αναπηρία - θάνατος	
Συντάξεις	36.867.274,38
Χαμένες εισφορές	11.009.495,89
Σύνολο	47.876.770,27
Παροδική αναπηρία	
Επιδοτήσεις	12.338.448,29
Χαμένες εισφορές	4.475.976,39
Σύνολο	16.814.424,68
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	
Συντάξεις - επιδοτήσεις	49.205.722,67
Χαμένες εισφορές	15.485.472,27
Ολικό	64.691.194,95

4. Ανάλυση

Η προσέγγιση «επιπολασμού» οδηγεί σε μία πολύ υψηλότερη (υπερδιπλάσια) εκτίμηση κόστους από ότι η προσέγγιση «επίπτωσης». Αυτό οφείλεται στο ότι το σύστημα είναι ήδη πολύ επιβαρυνμένο με συντάξεις προηγούμενων ετών όπου τα ατυχήματα ήταν περισσότερα. Αυτό φαίνεται και από τη σύγκριση των 71 + 127 = 198 νέων συντάξεων αναπηρίας και θανάτου λόγω ατυχήματος έναντι των τρεχουσών 13.795 συντάξεων (ήτοι πληρώνονται 70 φορές περισσότερες συντάξεις από αυτές που απονέμονται σε θύματα που συνταξιοδοτούνται κάθε έτος).

Βέβαια, αξίζει να σημειωθεί ότι παρόλο που ο αριθμός των ατυχημάτων βαίνει μειούμενος τα τελευταία χρόνια, το κόστος για τις επιδοτήσεις και συντάξεις ακολουθεί αντίστροφη πορεία, γεγονός που συνεπάγεται μία αύξηση του κόστους ανά περίπτωση. Αυτή η ποιοτική παράμετρος μπορεί να βρίσκεται πίσω από τη διαφορά των δύο εκτιμήσεων. Με άλλα λόγια, στην προσέγγιση «επίπτωσης» διατηρήθηκε η παραδοχή σταθερού ετήσιου κόστους ανά ατύχημα διαχρονικά, η οποία δεν φαίνεται να είναι ακριβής.

Πίνακας 6. Εξέλιξη επιδοτήσεων εργατικού ατυχήματος

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ	ΜΕΣΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΗΜΕΡΩΝ ΑΝΑ ΑΤΥΧΗΜΑ	ΠΑΡΟΧΕΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ	ΜΕΣΗ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ
1983	38.828	803.979	20,71	2.438.812	3,03
1984	38.658	803.153	20,78	2.919.919	3,64
1985	38.836	804.279	20,71	3.684.355	4,58
1986	36.913	823.151	22,30	4.007.392	4,87
1987	36.590	791.586	21,63	4.275.783	5,40
1988	32.192	753.388	23,40	4.221.066	5,60
1989	29.847	756.204	25,34	4.851.469	6,42
1990	27.846	746.290	26,80	5.742.664	7,69
1991	25.185	687.937	27,32	6.015.175	8,74
1992	25.063	669.365	26,71	6.310.667	9,43
1993	23.959	705.214	29,43	7.335.877	10,40
1994	22.608	750.000	33,17	7.820.249	10,43
1995	21.540	686.000	31,85	9.008.804	13,13
1996	21.225	633.390	29,84	8.147.909	12,86
1997	20.046	572.163	28,54	7.998.826	13,98
1998	18.615	577.425	31,02	7.940.132	13,75
1999	17.658	573.853	32,50	7.677.127	13,38
2000	16.822	578.979	34,42	8.609.286	14,87
2001	16.483	582.886	35,36	8.813.615	15,12
2002	16.031	542.349	33,83	9.858.621	18,18
2003	15.310	517.867	33,83	10.598.018	20,46
2004	14.490	563.210	38,87	10.971.330	19,48
2005	13.755	535.050	38,90	10.701.000	20,00
2006	12.845	485.550	37,80	10.196.550	21,00

Όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, ενώ τα ατυχήματα βαίνουν μειούμενα, ο μέσος αριθμός ημερών ανικανότητας ανά ατύχημα σχεδόν διπλασιάστηκε την τελευταία 25ετία, ενώ το κόστος επιδότησης ανά ημέρα επταπλασιάστηκε. Ανεξαρτήτως των αιτίων πίσω από το φαινόμενο αυτό, είναι λογικό να εκτιμάται ότι παρά τη μείωση των ατυχημάτων, το κόστος για το Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ δεν θα ακολουθήσει ανάλογη πορεία.

Το ευκαιριακό κόστος (απώλεια εισφορών λόγω πρόωρης συνταξιοδότησης ή προσωρινής απουσίας από την εργασία) είναι σημαντικό και ανέρχεται σε 21,2% του συνολικού κόστους στην προσέγγιση «επιπολασμού» και 23,9% στην προσέγγιση «επίπτωσης». Είναι ένα κρυφό στοιχείο κόστους που ανεβάζει σημαντικά το συνολικό κόστος όταν λαμβάνεται υπόψη.

Δυστυχώς από τα υφιστάμενα στοιχεία δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί το κόστος περίθαλψης, αποκατάστασης, παρεπόμενων ασθενειών, αλλά και το κόστος των επαγγελματικών ασθενειών, το οποίο εκτιμάται ότι θα πολλαπλασιάσει τις παραπάνω

εκτιμήσεις, αφού το I.K.A – E.T.A.M επιβαρύνεται το κόστος των επαγγελματικών ασθενειών (ως κοινές νόσους) έστω και αν αυτές δεν αναγνωρίζονται ως τέτοιες.

Παρότι δεν είναι δυνατόν να γίνουν συγκρίσεις μεταξύ διαφορετικών χωρών και ασφαλιστικών συστημάτων, ενδεικτικά αναφέρεται ότι σε σχετικές μελέτες για εργατικά ατυχήματα σε άλλες χώρες, το κόστος περίθαλψης εκτιμάται 20% (Corso et al. 2006), 29,6% (Miller & Galbraith 1995), 34% (Leigh et al. 1997), 36% (Leigh et al. 2001) έως 41,5% (Shalini 2009) του συνολικού κόστους των ατυχημάτων (σε μία σύνοψη μελετών του Andreoni, 1986 οι τιμές κυμαίνονται μεταξύ 21% και 42%). Ακόμη και σε τέτοιες μελέτες, όμως, υπάρχει μεγάλη αβεβαιότητα τόσο λόγω των μη δηλωμένων ατυχημάτων, όσο και κόστους παρεπόμενων ασθενειών μετά το ατύχημα. Σε καμία περίπτωση δεν είναι δυνατόν να γίνουν τέτοιες συγκρίσεις για την εκτίμηση του κόστους των επαγγελματικών ασθενειών.

Στην παρούσα εκτίμηση, το κόστος λόγω προσωρινής αναπηρίας ανέρχεται σε 11,9% του συνολικού κόστους, το οποίο είναι ελαφρά υψηλότερο από την αναλογία σε άλλες σχετικές μελέτες (10% Santana et al. 2006, 9,6% Leigh et al. 1997) άλλων χωρών.

Επισημαίνεται ότι ο υπολογισμός της μελέτης αυτής εκτιμάται ότι είναι συντηρητικός, αφού δεν υπολογίζονται οι εξής παράμετροι:

- Μη δηλωμένα ατυχήματα. Πολλές φορές ο εργαζόμενος μπορεί να μη δηλώνει ένα ατύχημα ως εργατικό, οπότε το κόστος του δεν εμφανίζεται στα στοιχεία αυτά.
- Μελλοντικές επιδοτήσεις απουσίας. Το θύμα εργατικού ατυχήματος μπορεί να εμφανίσει μελλοντικές επιπλοκές ή/και παρεπόμενες παθήσεις. Το κόστος για την επιδότηση απουσίας και από την απώλεια εισφορών δεν καταλογίζεται στο εργατικό ατύχημα.
- Μειωμένες αποδοχές λόγω μειωμένης ικανότητας εργασίας μετά το ατύχημα. Το θύμα εργατικού ατυχήματος μπορεί να έχει χάσει μέρος της παραγωγικής του ικανότητας με αποτέλεσμα μειωμένες αποδοχές, άρα και εισφορές.
- Απώλειες από συγγενικά πρόσωπα. Συγγενικά πρόσωπα μπορεί να χρειαστεί να μην εργαστούν για μικρό ή μεγάλο διάστημα για να φροντίσουν το θύμα του ατυχήματος με αποτέλεσμα την απώλεια ημερών εργασίας, άρα και εισφορών.

5. Σύνοψη – συμπεράσματα

Η εργασία αυτή αποτελεί μία πρώτη εκτίμηση του κόστους σε συντάξεις, επιδοτήσεις και απώλειες εισφορών λόγω εργατικών ατυχημάτων για το Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ. Για να γίνει η εκτίμηση αυτή έγιναν αρκετές παραδοχές, οι οποίες, όμως, δεν είναι καθοριστικές για την τάξη μεγέθους των αποτελεσμάτων. Σε κάθε περίπτωση, τόσο για την ακρίβεια του υπολογισμού, όσο και για το συνυπολογισμό του μεγαλύτερου μέρους του κόστους (κόστος επαγγελματικών ασθενειών και περίθαλψης/αποκατάστασης) θα πρέπει να γίνει περισσότερη έρευνα.

Παρότι οποιαδήποτε αναγωγή από μελέτες που έγιναν σε άλλες χώρες είναι παρακινδυνευμένη, μπορεί με ασφάλεια να υποθεθεί ότι το πραγματικό συνολικό κόστος για το Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ από τα εργατικά ατυχήματα και τις επαγγελματικές ασθένειες είναι πολλαπλάσιο. Ακόμη, όμως, και με τα έντονα υποτιμημένα αυτά στοιχεία, προκύπτει ότι η παρούσα εισφορά έναντι επαγγελματικού κινδύνου καλύπτει μέρος μόνο του αντίστοιχου κόστους για το Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ, με αποτέλεσμα το υπόλοιπο μέρος να το επιβαρύνεται το ίδιο το Ταμείο, δηλαδή, έμμεσα, επιχειρήσεις που δεν έχουν ατυχήματα και οι εργαζόμενοι.

Αξίζει να σημειωθεί ότι μεγάλο μέρος του κόστους δεν καλύπτεται από το Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ, οπότε επιβαρύνει τα θύματα (και τις οικογένειες τους), ή το Κράτος (δηλαδή τους φορολογούμενους). Το γεγονός αυτό συνεπάγεται πολλές αδικίες έναντι όλων, πλην των επιχειρήσεων με κακές συνθήκες εργασίας, όπου συμβαίνουν πολλά ατυχήματα.

Επίσης, η μη αναγνώριση επαγγελματικών ασθενειών δεν σημαίνει αποφυγή της επιβάρυνσης για το Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ, αφού ακόμη και ως κοινές νόσοι θα οδηγήσουν στην πρόωρη συνταξιοδότηση (έστω και με μικρότερες συντάξεις). Σε μία χώρα με έντονο τριτογενή τομέα και συνεχώς αυξανόμενη μέση ηλικία εργαζομένων, το κόστος αυτό εκτιμάται ότι θα είναι πολύ σημαντικό.

Έτσι, θεωρείται απαραίτητη η διεξαγωγή μελετών εκτίμησης του κόστους των επαγγελματικών ασθενειών, καθώς και του κόστους περίθαλψης και αποκατάστασης, η οποία θα δώσει την πραγματική εικόνα του κόστους. Επιπλέον, θα είναι χρήσιμες εκτιμήσεις του ποσοστού του κόστους που καλύπτεται από το Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ, το θύμα και το Κράτος, ιδιαίτερα εν' όψει των νέων αλλαγών στο τοπίο των ασφαλιστικών ταμείων (ένταξη περισσότερων εργαζομένων στο Ι.Κ.Α – Ε.Τ.Α.Μ, αλλαγές στις συντάξεις, κλπ.)

Στην Ελλάδα, υπάρχει η ιδιαιτερότητα να συμπεριλαμβάνεται η ασφάλιση επαγγελματικού κινδύνου στην κοινωνική ασφάλιση. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την ενιαία και αμετάβλητη εισφορά για όλες τις επιχειρήσεις δημιουργεί και προβλήματα δικαιοσύνης στο «οπισθοβαρές» σύστημα, πέρα από τα προβλήματα βιωσιμότητας στην ιδιαιτερότητα αυτή του Ελληνικού συστήματος ασφάλισης.

Ακόμη, όμως, και αν υπολογιζόταν το κόστος λόγω του επαγγελματικού κινδύνου, δεν θα ήταν αυτοσκοπός η δημιουργία ενός αυτοχρηματοδοτούμενου ταμείου επιδότησης της αναπηρίας, αλλά ενός συστήματος κινήτρων που θα μείωνε τα εργατικά ατυχήματα και τις επαγγελματικές ασθένειες, έχοντας ως παράπλευρη ωφέλεια τη μείωση του κόστους τους.

Αναφορές

Corso P., Finkelstein E., Miller T., Fiebelkorn I., Zaloshnja E., 2006, 'Incidence and lifetime costs of injuries in the United States', *Injury Prevention*, vol. 12, pp. 212-218.

Freeman, K., LaFleur, B.J., Booth, J., Doyle E.J. & Pugh W.M., 2001, 'Why Federal Agencies should Estimate their Long-Term Occupational Injury and Illness Costs', *Journal of Safety Research*, vol. 32, pp. 277-287.

Leigh J.P., Markowitz S.B., Fahs M., Shin C., Landrigan P.J., 1997, 'Occupational injury and illness in the United States: estimates of costs, morbidity and mortality'. *Archives of International Medicine*, vol. 157, pp. 1557 – 1568.

Leigh, J.P., McCurdy, A. & Schenker, M.B., 2001, 'Costs of Occupational injuries in Agriculture', *Public Health Reports*, vol. 116(3), pp. 235-248.

Meerding W.J., Mulder S., van Beeck E.F., 2006, 'Incidence and costs of injuries in The Netherlands', *European Journal of Public Health*, vol. 16(3), pp. 271-277.

Miller, T.R., Galbraith, M., 1995, 'Estimating the costs of occupational injury in the United States', *Accident Analysis and Prevention*, vol. 27(6), pp. 741-747.

Santana, V.S., Araujo-Filho, J.B., Albuquerque-Oliveira, P.R., Barbosa-Branco, A. 2006, 'Occupational Accidents: Social insurance costs and work days lost', *Revue Saude Publica*, vol. 40(6), pp. 2-8.

Van Doorslaer, E., Bouter, L., 1990, 'Assessing the economic burden of injuries due to accidents: methodological problems illustrated with some examples from the literature', *Health Policy*, vol. 14, pp. 253-265.